Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DSA-ZASK.050.4.2024.AZ
3197251.12625207.10188666
Warszawa, 14-06-2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na **oświadczenie senatorskie Pani Joanny Sekuły i Pani Jolanty Hibner złożone na 11. posiedzeniu Senatu w dniu 9 maja 2024 r. w sprawie sytuacji na rzece Odra i działań jakie zostały podjęte w celu ochrony wód, (skierowane także do Dyr. IOŚ-PIB oraz do MI), nr BPS/043-11-216-MKiS/24,** przekazuję odpowiedź na zawarte w ww. oświadczeniu pytanie.

Uprzejmie informuję, iż w celu uniknięcia sytuacji, jaka miała miejsce w 2022 r. na rzece Odrze **podejmowane są działania w poniższych obszarach:**

- działania interwencyjne/kryzysowe;
- działania monitoringowe;
- systemowe środki długoterminowe;
- dialog ze stroną społeczną;
- działania naukowe.

**W zakresie działań interwencyjnych/kryzysowych**, od dnia 5 marca 2024 r. w trybie cotygodniowym odbywają się spotkania Zespołu Zarządzania Kryzysowego Ministra Klimatu i Środowiska (ZZK MKiŚ). Realizując zadania wynikające z art. 12 ust. 2c pkt. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym ww. Zespół na bieżąco wypracowuje rekomendacje oraz wnioski w obszarze zapobiegania, a także przeciwdziałania zagrożeniom. W spotkaniach biorą udział również przedstawiciele resortu Infrastruktury oraz Przemysłu, jak i właściwych Wydziałów Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego odrzańskich urzędów wojewódzkich tj.: zachodniopomorskiego, lubuskiego, śląskiego, dolnośląskiego oraz opolskiego.

Rekomendacje ww. Zespołu podlegają aktualizacji w zależności m.in. od prognozowanych warunków meteo-hydrologicznych, parametrów fizykochemicznych wód oraz dynamiki rozwoju „złotej algi". W związku z tym, zakres działań kryzysowych jest uzależniony od rozwoju sytuacji i ryzyka wystąpienia toksycznego zakwitu „złotej algi" na Kanale Gliwickim lub w rzece Odrze. Działania są przede wszystkim skoncentrowane na ograniczeniu przedostawania się „złotej algi" z Kanału Gliwickiego do rzeki Odry.

**Głównym narzędziem do bieżącego monitorowania ryzyka powstania zakwitu „złotej algi" jest monitoring interwencyjny przeprowadzany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska** (GIOŚ) na podstawie *„Procedury monitorowania interwencyjnego Prymnesium parvum „złotej algi"*. Jest to monitoring specjalnie przekierowany do zagrożenia związanego ze „złotą algą". Pozwala on śledzić dynamikę wzrostu „złotej algi" na rzece Odrze oraz w już skażonych akwenach i potwierdzić jej obecność w potencjalnych ogniskach jej rozwoju. Pierwszym rezultatem monitoringu interwencyjnego jest analiza stopnia zagrożenia (stopień ostrzegawczy oraz I, II i III stopień zagrożenia), która jest udostępniona na stronie www.gov.pl/web/odra/analiza-stopnia-zagrozenia. W chwili obecnej monitoring interwencyjny obejmuje 12 punktów. Ponadto w zależności od potrzeb dokonywane są dodatkowe oznaczeń liczebności „złotej algi". Do systemu monitoringu są włączane kolejne stacje automatyczne powstające w ramach umowy IRŚ-PIB – NFOŚiGW.

**W odniesieniu do środków systemowych**, uprzejmie informuje, że takie rozwiązania są w chwili obecnej analizowane w ramach posiedzeń Międzyresortowego Zespołu ds. Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze[1]. Analiza ta obejmuje m.in. działania zmierzające do obniżenia zasolenia wód rzeki Odry, w tym odsalanie wód kopalnianych przez zakłady wydobywcze oraz zwiększanie możliwości retencyjnych przez zakłady wydobywcze. W tym kontekście, w dniu 24 maja br. odbyło się spotkanie MKiŚ z Zarządem KGHM, podczas którego przedyskutowano możliwe rozwiązania służące ograniczeniu presji zakładów koncernu na rzekę Odrę. Planowane są kolejne spotkania kierownictwa MKiŚ z Zarządami firm górniczych na Śląsku.

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB) opracował dynamiczny model hydrologiczny, który umożliwia prognozowanie sytuacji na Odrze i przegląd zrzutów przemysłowych. Testowo działa na odcinku Odry od Chałupek do miejscowości Brzeg, model umożliwia prognozowanie sytuacji na rzece z 3-7 dniowym wyprzedzeniem. Do końca czerwca nastąpi włączenie kolejnych punktów do modelu, z kolei do końca lipca model obejmie całą Odrę. Dzięki modelowi możliwe będzie uniknięcie akumulacji zanieczyszczeń w rzece. Podkreślić należy, iż model ten jest opracowywany przez IMGW-PIB w wyniku decyzji Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze.

**Dialog ze stroną społeczną** stanowi czwarty obszar działań MKiŚ, polega m.in na zwiększeniu transparentności oraz zapewnianiu udziału zainteresowanym stronom. W tym celu w dniu 28 marca 2024 r. odbyło się posiedzenie Międzyresortowego Zespołu ds. Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze z przedstawicielami Polskiego Związku Wędkarskiego i organizacji pozarządowych. Ponadto w dniu 29 maja br. odbyła się inauguracja prac Grupy Roboczej z partnerami społecznymi, która stanowi platformę dialogu pomiędzy głównymi interesariuszami w kontekście bezpieczeństwa ekologicznego Odry. Na spotkaniu ustalono harmonogram prac Grupy Roboczej oraz konkretne tematy, które będą podejmowane na kolejnych posiedzeniach. Efekty prac Grupy będą stanowiły merytoryczne wsparcie działań MKiŚ.

---

[1] Zarządzenie nr 256 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu ds. Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (M.P. 2023, poz. 696).

**W odniesieniu do działań naukowych**, Instytut Ochrony Środowiska (IOŚ-PIB) opracował szereg ekspertyz, raportów oraz zorganizował serię konferencji naukowych. Ich celem było włączenie w działania na rzecz Odry naukowców i ekspertów, a także wymiana wiedzy, doświadczeń i spostrzeżeń, które posłużył jako wsparcie działań nakierowanych na skuteczną ochronę ekosystemu rzeki. Dodatkowo, pod nadzorem IOŚ-PIB, funkcjonuje specjalny Zespół ekspercki ds. bieżącej sytuacji na Odrze. W jego skład wchodzą specjaliści ze świata nauki oraz eksperci administracji. Spotkania Zespołu odbywają się cyklicznie raz w tygodniu, a jego celem jest bieżąca analiza sytuacji na rzece Odrze oraz przygotowywanie zaleceń i rekomendacji dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Dodatkowo w swoich działaniach Instytut prowadził badania/eksperymenty związane ze zwalczaniem *Prymnesium parvum* tzw. „złotej algi"[2]. Szczegółowe wyniki badań są udostępnione na stronie internetowej Instytutu.

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

**Do wiadomości:**

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM;
2. Krystian Szczepański, Dyrektor, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy.

[2] Raport z wykonania eksperymentów w zakresie neutralizacji złotej algi w śluzach Kanału Gliwickiego - Instytut Ochrony Środowiska (ios.edu.pl)